

Drodzy Rodzice,

rotacyzm to często występująca wada wymowy, która polega na nieprawidłowej realizacji głoski „r”. Rotacyzm może znacznie utrudniać kontakty językowe z otoczeniem i sprzyjać niepowodzeniom szkolnym.

W ramach rotacyzmu wyróżniamy:

- mogirotacyzm, czyli opuszczanie głoski „r”
- pararotacyzm, polegający na zastępowaniu głoski „r” innymi głoskami wymawianymi prawidłowo
- rotacyzm właściwy, który polega na deformacji głoski „r” i tworzeniu dźwięku nie występującego w systemie fonetycznym naszego języka. Wskutek zmiany miejsca artykulacji głoska „r” powstaje w innym miejscu, zaś jej brzmienie jest zdeformowane.

Głoska „r” jest głoską trudną, aby została prawidłowo wymówiona, język musi być nie tylko bardzo sprawny (dziecko musi opanować m.in. ruchy pionowe), a też właściwie ułożony. Jego koniuszek powinien wibrować, delikatnie uderzając o tzw. wałek dziąsłowy, czyli miejsce znajdujące się za górnymi siekaczami, wargi są wtedy lekko rozchylone, żuchwa obniżona, a wiązadła głosowe drgają, wydając charakterystyczny dźwięk. W wymowie dziecka **pojawia się z reguły najpóźniej** w zasobie dźwiękowym dziecka, najczęściej w 5 lub 6 roku życia. Zdarza się jednak, że dziecko nie jest w stanie opanować tej umiejętności albo wymawia „r” w sposób nieprawidłowy. Przyczyn rotacyzmu może być wiele.

Do najczęstszych przyczyn występowania rotacyzmu zaliczamy:

- obniżoną sprawność narządów artykulacyjnych, zwłaszcza ruchową sprawność czubka języka, który nie wykonuje drobnych ruchów wibracyjnych koniecznych do wytworzenia prawidłowej „r”
- nieprawidłowości o anatomicznej budowie języka (zbyt duży lub zbyt gruby język, wzmożone lub osłabione napięcie mięśniowej języka, zbyt krótkie wędzidełko języka) uniemożliwiające wykonanie ruchów koniecznych do wytworzenia prawidłowej głoski „r”
- wady zgryzu
- obniżony poziom percepcji słuchowej
- obniżony rozwój umysłowy i ruchowy
- nieprawidłowe wzorce wymowy w otoczeniu dziecka
- słabą zdolność dziecka do koncentrowania uwagi na dźwiękach mowy
- dziedziczność
- zaburzenia emocjonalne

W celu zapobiegania ewentualnym opóźnieniom i patologiom w wymowie „r”, można już z 2-3 latkiem bawić się w podnoszenie języczka do góry, w „rysowanie” czubkiem języka na podniebieniu, w „dotykaniu” językiem do nosa, mlaskanie z przyklejaniem języka do podniebienia, dynamiczne szybkie wypowiedzianie „lalalala” czy „dadada”.

Uwaga !

Jeśli rotacyzm przedłuża się i 6- letnie dziecko nadal nie wypowiada „r” lub wypowiada , ale je zniekształca, jest to powód do rozpoczęcia terapii logopedycznej.

Ćwiczenia przygotowujące do wymowy głoski „r” :

- dotykanie końcem języka na przemian nosa i podbródka;

- dotykanie językiem górnych zębów od wewnątrz i z zewnątrz;
- unoszenie czubka języka do dziąseł (z artykulacją głoski l);
- unoszenie czubka języka do dziąseł (z artykulacją głoski d);
- oblizywanie podniebienia przy otwartych ustach;
- zmienianie układu języka z wąskiego na szeroki;
- mlaskanie;
- unoszenie języka do nosa i wywijanie go na brodę;
- dynamiczne, szybkie wymawianie: *lalalalala, llllllllllll*;
- dynamiczne wymawianie: *ddddddddddd, tdttdddd*

Beata Jaźwiec – Neurologopeda
20.04.2020r.